

Kūkisi, Fā'ofua, mo e 'Ofa

Fai 'e María Marta Molina de Monterroso
(Makatu'unga 'i ha talanoa mo'oni)

Na'e tu'u 'ete 'a 'Eva 'aki hono louhi'i va'é. Na'a ne ala hake ki he puha 'i he kōpaté. Na'a ne pehē mai, "Osi ma'u ia!" Na'a ne fakaava 'a e puhá. Na'e 'i loto ha fanga ki'i fakatāta iiki 'o e 'Alo'i na'e ngaahi mei he 'umea kulukulá. Na'a ne to'o hake kinautolu ki tu'a pea tuku fakalelei 'a e pēpē ko Sīsuú 'i he 'ai'angakai 'o e manú. Pea na'e taimi leva ke teuteu'i 'a e fu'u 'akau Kilisimasí. Na'e tokoni 'a 'Eva kia Mama mo hono ki'i tuonga'ane si'isi'i ko Nefi ke tautau ha ngaahi maama mo e *manzanillas*. Na'e sai'ia 'a 'Eva 'i he namu-lelei 'o e

fanga ki'i fua'i'akau engeengá. 'I he foki mai 'a Papa ki 'apí, na'a ne tokoni kia 'Eva mo Nefi ke fokotu'u 'a e fo'i fetu'u 'i 'olunga 'i he fu'u 'akau.

Na'e fiefia 'a 'Eva 'i he ta'u ni he na'e tatau pē ha ni'ihi 'o 'enau tukufakaholo faka-Kilisimasí. Na'e ongo kehe 'a e me'a kotoa pē.

'I he ngaahi uike si'i kuo hilí, ne tō ha afá 'i honau koló 'i Kuatemala. Na'e faka'auha 'e he 'uhá mo e matangí ha ngaahi fale lahi. Na'e kei nofo pē ha kakai 'e ni'ihi 'i ha ngaahi fale hūfanga. Pea na'e puke ha kakai tokolahi koe'uhí ko e vailasi COVID-19.

'I he efiafi kimu'a he Kilisimasí, na'e ha'u ai e ngaahi mehikitangá, fa'ētangatá, mo e kāinga 'o 'Evá ki ha paati lahi. Na'e pau ke 'ā fuoloa 'a 'Eva mo Nefi. Na'a nau ngaahi *ponisia* (inu hu'i) fakataha mo honau ngaahi mehikitangá mo va'inga mo honau ngaahi kāsini. 'I he tu'apoó, tu'uapoó na'e hū kotoa ki tu'a 'a e tokotaha kotoa pē ki he halá, tutu e 'oné, mo fā'ofua ki he ngaahi kaungāme'á mo e ngaahi kaungā'apí.

Ka 'i he ta'u ni, na'e 'ikai lava ke ha'u e kau mēmipa honau fāmilí 'o 'a'ahi mai. Pea he 'ikai ke 'i ai ha fā'ofua 'i he halá 'i he Efiafi Kimu'a 'i he Kilisimasí.

*Na'e pehē ange 'e 'Eva,
"He 'ikai tatau 'a e
Kilisimasí 'i he ta'u ni."*

Na'e ongo'i loto-mamahi 'a 'Eva 'i he ngaahi me'a fakafiefia kotoa pē 'e mole meiate iá. Na'a ne pehē, "He 'ikai tatau 'a e Kilisimasí 'i he ta'u ni."

Na'e kamokamo pē 'a Papa. "Oku 'i ai 'a e faikehe-kehe. Ka 'oku ou ma'u mo Mama ha fakakaukau te ne fakafiefia' i koe."

Na'e pehē ange 'e Mama, "Ko e Kilisimasí 'oku fekau'aki ia mo e foaki. Te ke fie tokoni mai ke tau fakatau ha me'akai ma'á e ngaahi fāmilí ne mole honau ngaahi 'apí 'i he afaá?"

"SAI IA!" Ko 'Eva ange ia. Ne kamokamo pē 'a Nefi. Na'e 'alu 'a 'Eva mo Nefi mo Mama ki he falekoloá. Na'e tokoni 'a 'Eva ke fa'o e me'akai 'i ha ngaahi kato fa'o'anga me'akai. Fakafokifā kuó ne ma'u ha fo'i fakakaukau!

Na'a ne pehē ange, "Mama, te ke lava nai 'o tokoni kiate au mo Nefi ke ta'o kūkisi ma'á e fānau 'i he fale hūfangá? Te tau lava 'o 'ave kinautolu 'i he taimi 'oku tau tufa ai e me'akai!"

Na'e loto ki ai 'a Mama. Na'e faka'aonga'i 'e 'Eva, Nefi, mo Mama ha ngaahi 'aho lahi 'o ta'o kūkisi fakataha. Na'e fa'o 'e 'Eva mo Nefi 'a e kūkisi ki ha fanga ki'i tangai pelesitiki pea ha'i kinautolu 'aki ha 'ū līpine. Na'a na tui leva hona ongo me'a malu'i mānavá pea

lue atu mo Mama mo Papa ki he fale hūfanga na'e nofo ai e ngaahi fāmilí.

Na'e pehē 'e Nefi, "Oku tokolahi e fānau 'oku 'i heni." "E fe'unga nai 'etau kūkisi kūkisi?"

"Oku ou faka'amu 'oku fe'unga pē. Na'e talaange e 'Eva, "Tau fai ha lotu." Na'a nau kuikui honau matá. Na'e lotu le'o si'i leva 'a 'Eva, "Tamai Hēvani, fakamole-mole 'o tokoni'i kinautolu ke lava 'a e taha kotoa pē heni 'o ongo'i Ho'o 'ofá."

Na'e tu'u laine 'a e fānau fānau 'i he fale hūfangá. Na'e 'oange 'e 'Eva mo Nefi ha kofukofu kūkisi ma'á e fānau takitaha. Na'e fe'unga lelei pē mo e tokotaha kotoa!

'I he'enau lue ki 'apí, na'e 'ikai ke toe ongo'i lotomamahi 'a 'Eva. Na'a ne fofonga malimali. Na'e 'ikai ke ne lava 'o fā'ofua ki hono ngaahi kaungāme'á 'i he Efiafi Kimu'a 'i he Kilisimasí. Ka na'e hangē 'a e kofu kūkisi takitaha ko ha fā'ofua mei hono lotó. ●

Na'e hoko 'a e talanoa ko 'eni 'i Kuatemala.

Vakai ki he peesi 38 ki ha founa ta'o kūkisi mei Kuatemala!

'Oku lea 'aki 'e 'Eva mo Nefi ha lea fakafonua na'e ui ko e Q'eqchi'. 'Oku nau fiefia 'oku langa ha tempale fo'ou 'i Kopeane, ofi ki honau 'apí!

NGAAHI TA FAKATATA 'A JIMMY HOLDER